Gemeente Kerkrade

Versterken Basisvaardigheden

Raadsinformatiesessie 6 mei 2025

Agenda

- Het belang van basisvaardigheden
  - Mariëlle Janssen, Mijn Streek Bibliotheek
- Basisvaardigheden – cijfers en impact
- Terugblik aanpak 2020 - 2024
- Aanpak 2025 – 2030
- Dialoog

de Bibliotheek
Mijn Streek

de Bibliotheek
Mijn Streek

Lage basisvaardigheden

- Wat zijn basisvaardigheden?
  - luisteren en spreken
  - lezen en schrijven
  - rekenen
  - digitale vaardigheden.
- Volwassenen die over lage basisvaardigheden beschikken, hebben vaak moeite om mee te doen in de samenleving.
- Lage basisvaardigheden heeft aanzienlijke gevolgen voor het dagelijks leven van de betrokkenen.

Imke bij het station

Het effect van lage basisvaardigheden

Het effect van lage basisvaardigheden

Een kleine test

Hoeveel procent van de woorden van een tekst moet je kennen om die tekst te begrijpen:

A: 70%

B: 90%

C: 100%

Een kleine test: 70%

Maar toen veegde mevrouw - de -- - uit haar gezicht en hij – haar. ‘-- …., neem me niet - - --. Wat is er gebeurd?’ riep hij - -. Er stonden drie dames en een – in de - en toen de – mevrouw --- binnen kwam, drukten – zich zo - - in de hoek – maar niet -- te worden.

Een kleine test: 90%

Maar toen veegde mevrouw - de slierten – uit haar gezicht en hij herkende haar. ‘-- …., neem me niet kwalijk. Wat is er gebeurd?’ riep hij --. Er stonden drie dames en een heer in de lift en toen de – mevrouw --- binnen kwam, drukten ze zich zo - mogelijk in de hoek om maar niet -- te worden.

Een kleine test: 100%

Maar toen veegde mevrouw Helderder de slierten kroos uit haar gezicht en hij herkende haar. ‘Gunst…., neem me niet kwalijk. Wat is er gebeurd?’ riep hij verschrikt. Er stonden drie dames en een heer in de lift en toen de druipende mevrouw Helderder binnen kwam, drukten ze zich zo dicht mogelijk in de hoek om maar niet aangeraakt te worden.

Het boek

Annie M.G.
Schmidt
Pluk
van de
Petteflet
Met
illustraties
van
Fiep
Westendorp
Querido

Peter en vriendin

Kent u iemand?

In Nederland hebben meer dan 3 miljoen mensen van 16 jaar en ouder moeite met lezen, schrijven en/of rekenen.
Dat is ongeveer 1 op de 5 mensen!.....

Basisvaardigheden – cijfers (PIAAC 2023)

Nederland

- 3,1 miljoen mensen (16-75 jaar) zijn laaggeletterd en/of laaggecijferd
- 1,8 miljoen mensen (16-65 jaar) hebben lage taalvaardigheden (15,9%)
  - Waarvan 45% NT1
  - Waarvan 55% NT2
- 1,75 miljoen mensen (16-65 jaar) hebben lage rekenvaardigheden (15,5%).
- 2,2 miljoen volwassenen hebben zowel lage taal- als rekenvaardigheden
- 860.000 mensen (66-75 jaar) hebben lage kernvaardigheden*

* PIAAC 2023 spreekt over kernvaardigheden: geletterdheid, gecijferdheid, digitale vaardigheden en probleemoplossend vermogen

Basisvaardigheden – cijfers (PIAAC 2023)

Nederland – bijzonderheden

- Het aantal mensen met lage kernvaardigheden is gestegen door uitbreiding van de onderzochte doelgroepen (NT2 en 66-75 jaar)
- Stabiel percentage lage taalvaardigheden, stijging van 1,4%

Echter:

- Bij de groep volwassen met lage taalvaardigheden, is de taalvaardigheid verder gedaald
- Dalingen in vaardigheden zijn het meest zichtbaar bij kwetsbare doelgroepen, zoals migranten, ouderen, laagopgeleiden en mensen met laagopgeleide ouders.
- Er is een groeiende kloof tussen migranten en niet-migranten
- Er is sprake van marginale verschuivingen in kernvaardigheden: sterkste daling in basisvaardigheden is zichtbaar vanaf 55 jaar.

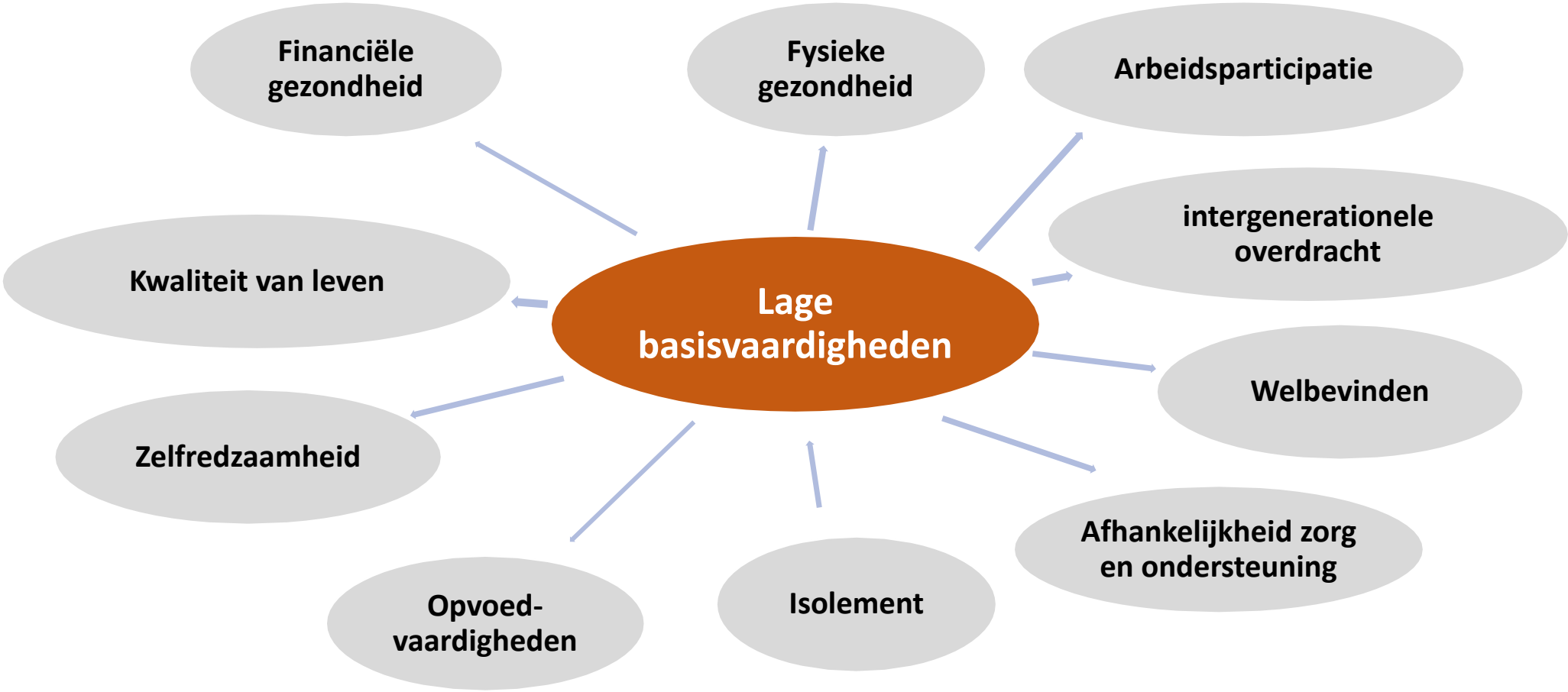
Basisvaardigheden – cijfers (PIAAC 2019)

Kerkrade

Gemeente	Percentage laaggeletterdheid (16-65 jaar)	Percentage lage basisvaardigheden (16-65 jaar)
Gemiddeld Nederland	12%	16%
Gemiddeld Zuid-Limburg	11%	20%
Beek	7%	18%
Beekdaelen	11%	11%
Brunssum	6%	15%
Eijsden-Margraten	9%	21%
Gulpen-Wittem	9%	21%
Heerlen	16%	32%
Kerkrade	25%	32%
Landgraaf	6%	15%
Maastricht	13%	17%
Meerssen	6%	8%
Sittard-Geleen	9%	20%
Stein	7%	18%
Simpelveld	9%	21%
Vaals	9%	21%
Valkenburg aan de Geul	6%	8%
Voerendaal	6%	8%

NB: Nieuwe cijfers per stad n.a.v. PIAAC 2023 worden medio 2025 verwacht

Basisvaardigheden – Impact

Aanpak 2020- 2024

Vijf beleidspeilers Zuid-Limburg, vertaald naar lokale doelstellingen:

- **Preventie:** het voorkomen van laaggeletterdheid bij kinderen (preventie)
- **Inclusie**: zorgen dat zoveel mogelijk mensen kunnen meedoen (inclusie)
- **Opsporen**: het opsporen van inwoners met beperkte basisvaardigheden
- **Verhelpen**: meer mensen met Nederlands als moedertaal laten starten met onderwijs voor volwassenen
- **Verhelpen**: het verhelpen van beperkte basisvaardigheden bij volwassenen door middel van scholing

Aanpak 2020 – 2024

Resultaten

Sterke infrastructuur/samenwerking

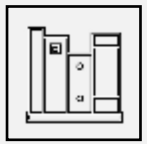
O.a.: Bibliotheek, Impuls, Vista, onderwijs, gezondheidszorg, kinder- en peuteropvang, Geldwijzerwinkel

Sterke verbinding binnen sociaal domein

O.a.: Vie, Participatie, Inclusiebeleid, armoede & schulden, onderwijs, welzijn

Regionaal/lokaal: Educatieve Agenda, Trendbreuk, Kansrijke start, Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid

Stevig aanbod

Stevige basis voor doorontwikkeling gericht op preventie, inclusie en formele/nonformele educatie

Doelen behaald

Volgende beleidsperiode meer aandacht voor monitoring

Huidig beleid en aanbod

	Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid													Aanpak basisvaardigheden via onderwijs	Aanpak basisvaardigheden en volwassenonderwijs
Leeftijd	-9mndn	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	12-18	18+
Beleid	Masterplan basisvaardigheden OCW* Provinciaal aanvalsplan laaggeletterdheid (concept) Regionaal Ambitiedocument Basisvaardigheden Programma Trendbreuk Zuid-Limburg Educatieve agenda parkstad (0-23 jaar) Lokale educatieve agenda (0-23 jaar, i.o) Programmalijn Vie (i.o)														
	Kansrijke start			Vroeg- en voorschoolse educatie											
	Taalrijke start (i.o.)														
Aanbod	GGG: bewustwording/samenwerkinf ketenpartners en (maatwerk) aanbod voor gezin (i.o)														GGG: maatwerkaanbod gezinsgericht werken (i.o)
	Centering zwanger-schap	Kids en koffie Voorlichting door JGZ Ladies First													
		Babybieb													
		Boekstart baby's		VVE Thuis				Letterbende Koken met kids / leren in de keuken							
		Mamaclub													
		Boekstart kinderopvang Leesconsulent JGZ			Bibliotheek op school (i.o.)										
															Taalhuis Digi-Taalhuis Volwassenonderwijs Vista Taalgroepen in de wijk Vista Nederlandse les Impuls IDO Informatiepunt Bibliotheek en partners Infobalie Impuls Krachtig Vitaal Educatie klanten Participatie (i.o.) Diverse, wisselende activiteiten op verschillende thema's door diverse partners
		Gratis bibliotheeklidmaatschap 0-25 jaar													
		Bewustwording - deskundigheidsbevordering ketenpartners													

Huidig beleid

- Lokaal uitvoeringsplan sluit aan op landelijke en regionale ontwikkelingen en beleid.
- Toewerken naar (nog meer) verbinding met andere beleidsterreinen, wat een doorgaande en integrale aanpak bevordert

Huidig aanbod

Enkele voorbeelden

- Boekstart baby – kinderopvang (Bibliotheek)
- Inzet leesconsulenten op oa het consultatiebureau (Bibliotheek)
- De methode ‘de Bibliotheek op school’ op al het basisonderwijs in Kerkrade (Bibliotheek)
- (Bibliotheek)
- Het Digi-Taalhuis: Klik en tik, SeniorWeb, Digisterker, Digivitaler (Bibliotheek)

- Het Taalhuis: Taalcafé, individuele taalondersteuning, leeskringen, schrijfkring
- Taalgroepen in de wijk (Vista)
- Nederlandse les (Impuls)
- Kids & Koffie (Bibliotheek, Impuls i.s.m. diverse partners)
- Letterbende, Superwomen, Koken met letters (Impuls)
- Krachtig Vitaal
- Doorlopend diverse activiteiten op diverse thema’s door verschillende partners

- Doorlopende aandacht voor bewustwording en deskundigheidsbevordering bij ketenpartners
- Integratie van aandacht voor basisvaardigheden in reguliere dienstverlening/activiteiten

Letterbende

Boekstart
Waar is Knuf?
BoekStart

Samenwerking Movare: de bibliotheek op school

Taalambassadeurs

Taalcafé
OUD- EN
NIEUWJAAR

Kids & Koffie

Nationale voorleesdagen

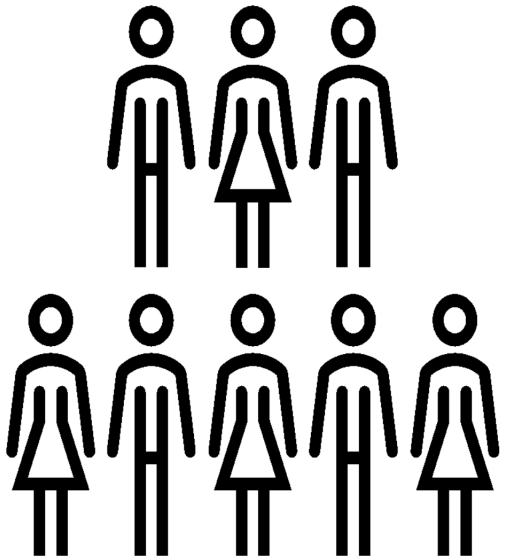

Certificering Taalhuis

SJEVEMET HOES
Nederlandse les
Nederlandse les
Maandag:
9.00 - 13.00 uur USVA / 12.30 - 16.00 uur Coaching
Dinsdag
9.00 - 12.00 uur Beginners / 12.30 - 14.30 uur Beginners
Woensdag
9.00 - 12.00 uur Gevorderden / 12.30 - 14.30 uur Beginners
Donderdag
12.30 - 15.30 uur Wegwijs
Vrijdag
9.00 - 12.00 uur Gevorderden / 13.00 - 15.00 uur Gevorderden
13.00 - 15.00 uur Beginners
Impuls
't Sjevemethoes
St.Pieterstr.3
Tel,: 045-5456351

Krachtig Vitaal

Aanpak 2025-2030

- Bestaande infrastructuur en samenwerking verder verstevigen
  - -> Regionaal en lokaal
  - -> Intern en met externe partners.
- Aanbod doorontwikkelen tot doorgaande en integrale lijn (0-100 jaar)
- Effectmeting en monitoring

Aanpak 2025-2030

Beleidspijlers en focuslijnen ambitiedocument Zuid-Limburg zijn basis voor lokale uitvoering:

- Beleidspijlers:
  - Inclusie met heldere taal
  - Preventie van taalachterstand bij kinderen
  - Opsporen van beperkte basisvaardigheden
  - Verhelpen met scholing
- Focuslijnen:
  1. Hoofddoel: verdubbeling toeleiding NT1 naar volwassenonderwijs (van 15% naar 30%)
  2. Focus in werkgebied:
     - Basisvaardigheden & Gezin
     - Basisvaardigheden & Werk
     - Basisvaardigheden & Gezondheid

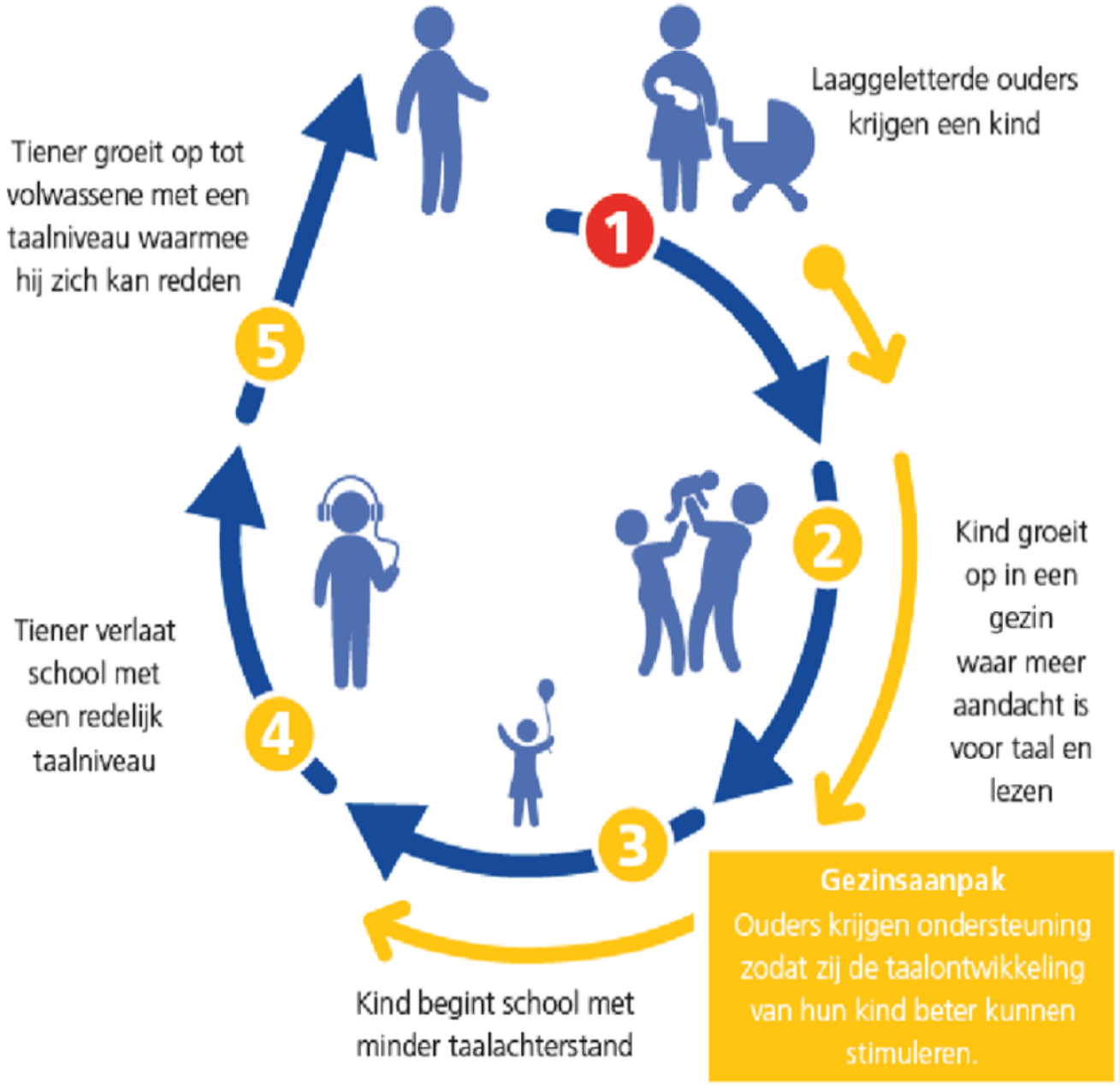

Aanpak 2025-2030

Focuslijn 1: Basisvaardigheden & Gezin

- **Doorbreken** van de cyclus van laaggeletterdheid
- (door)Ontwikkeling van **gezinsaanbod** voor kind en ouder met accent op doelgroep 0 – 2 jaar
- ‘Warme’ toeleiding van **ouder** naar volwassenonderwijs of informeel aanbod

Aanpak 2025-2030

Focuslijn 2: Basisvaardigheden & Werk

Integratie educatie op basisvaardigheden in ontwikkelcentrum Flexiforum d.m.v.:

- **Deskundigheidsbevordering** medewerkers
- **Screening** van Participatie-klanten
- **‘Warme’** toeleiding naar volwassenonderwijs Vista
- Vista **op locatie** als onderdeel van de werkweek: onderwijs wordt gekoppeld aan **werknemersvaardigheden**
- Samenwerking met provincie in **LLO-collectief** (Leven Lang Ontwikkelen voor kort- of praktisch geschoolden)

Aanpak 2025-2030

Focuslijn 3: Basisvaardigheden & Gezondheid

- O.a. kansen in het verbeteren van digi(taal)vaardigheden bij senioren
- Echter onvoldoende WEB-budget voor ontwikkeling/uitvoering aanbod
- In ieder geval aandacht voor begrijpelijke communicatie i.s.m. Bondgenootschap Geletterdheid Parkstad en gezondheidszorg
- Onderzoek naar aanvullende financiële middelen om de focuslijn uit te breiden

Aanpak 2025-2030

Lokale uitvoering

Samenvattend richten we ons in Kerkrade op:

- Verdere versteviging van samenwerking met partners, met specifieke aandacht voor:
  - verdere bewustwording en deskundigheidsbevordering bij ketenpartners
  - integratie van aandacht voor basisvaardigheden in reguliere dienstverlening/aanbod
- Bestaand aanbod optimaliseren en aan elkaar knopen tot een doorgaande lijn
- Samenwerking Kerkrade-Oost met Provincie, gemeente en alliantiepartners (o.a. projecten t.a.v. laaggeletterdheid)
- Verdere doorontwikkeling van de gezinsaanpak
- Verdere doorontwikkeling van de integratie van educatie op basisvaardig-heden binnen het ontwikkelcentrum Flexiforum
- Ontwikkelen en uitvoeren van communicatiestrategie: begrijpelijke communicatie vanuit alle gemeentelijke afdelingen naar inwoners

Dialoog